

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ॥

സൂത ഉവാച
ഏവം കൃഷ്ണസഖഃ കൃഷ്ണോ
ഭ്രാത്രോ രാജ്ഞാഽവികൽപിതഃ ।
നാനാശങ്കാസ്ഥം രൂപം
കൃഷ്ണവിശ്ലേഷകർശിതഃ ॥ 1 ॥

ശോഭന ശുഷ്യദ്വന്ദ്വനഹൃത്സരോജോ ഹതപ്രഭഃ ।
വിഭും തമേവാനുധ്യായന്നാശക്നോത്പ്രതിഭാഷിതും ॥ 2 ॥

കൃച്ഛ്വേണ സംസ്തഭ്യ ശുചഃ പാണിനാഽമൃജ്യ നേത്രയോഃ ।
പരോക്ഷേണ സമുന്നദ്ധപ്രണയൗത്കന്ധകാതരഃ ॥ 3 ॥

സഖ്യം മൈത്രിം സൗഹൃദം ച സാരഥ്യാദിഷു സംസ്ഥരൻ ।
നൃപമഗ്രജമിത്യാഹ ബാഷ്പഗദ്ഗദയാ ഗിരാ ॥ 4 ॥

അർജുന ഉവാച
വഞ്ചിതോഽഹം മഹാരാജ ഹരിണാ ബന്ധുരുപിണാ ।
യേന മേഘപഹൃതം തേജോ ദേവവിസ്ഥാപനം മഹത് ॥ 5 ॥

യസ്യ ക്ഷണവിയോഗേന ലോകോ ഹൃപ്രിയദർശനഃ ।
ഉക്തമേന രഹിതോ ഹ്യേഷ മൃതകഃ പ്രോച്യതേ യഥാ ॥ 6 ॥

യത്സംശ്രയാദ് ദ്രുപദഗേഹമുപാഗതാനാം
 രാജ്ഞാം സ്വയംവരമുഖേ സ്മരദുർമദാനാം |
 തേജോ ഹൃതം ഖലു മയാഭിഹതശ്ച മത്സ്യഃ
 സജ്ജീകൃതേന ധനുഷാധിഗതാ ച കൃഷ്ണാ || 7 ||

യത്സന്നിധാവഹമു ഖാണധവമഗന്യേദാ -
 മിന്ദ്രം ച സാമരഗണം തരസാ വിജിത്യ |
 ലബ്ധാ സഭാ മയകൃതാദ്ഭുതശിൽപമായാ
 ദിഗ്ഭ്യോഹരന്നുപതയോ ബലിമധ്യരേ തേ || 8 ||

യത്തേജസാ നൃപശിരോഽഘ്രിമഹൻമവാർഥേ
 ആർയോനൃജസ്തവ ഗജായുതസത്ത്വവീരയഃ |
 തേനാഹുതാഃ പ്രഥമനാഥമഖായ ഭൂപാ
 യൻമോചിതാസ്തദനയൻ ബലിമധ്യരേ തേ || 9 ||

പത്യാസ്തവാധിമഖക്ലപ്തമഹാഭിഷേക -
 ശ്ലാഘിഷ്ഠചാരുകബരം കിതവൈഃ സഭായാം |
 സ്പൃഷ്ടം വികീര്യ പദയോഃ പതിതാശ്രമുഖ്യാ
 യസ്തത്സത്രിയോക്യത ഹതേശവിമുക്തകേശാഃ || 10 ||

യോ നോ ജുഗോപ വനമേത്യ ദുരന്തകൃച്ഛാദ്
 ദുർവാസസോദിരചിതാദയുതാഗ്രഭുഗ് യഃ |
 ശാകാന്നശിഷ്ടമുപയുജ്യ യതസ്ത്രിലോകീം
 തൃപ്താമമംസ്ത സലിലേ വിനിമഗ്നസംഘഃ || 11 ||

യത്തേജസാഥ ഭഗവാൻ യുധി ശൂലപാണി -
 ര്വിസ്ഥാപിതഃ സഗിരിജോസ്ത്രമദാനിജം മേ |
 അന്യേപി ചാഹമമുനൈവ കലേവരേണ
 പ്രാപ്തോ മഹേന്ദ്രഭവനേ മഹദാസനാർധം || 12 ||

തത്രൈത്രവ മേ വിഹരതോ ഭുജദണ്ഡയുഗ്മം
 ഗാണ്ധീവലക്ഷണമരാതിവധായ ദേവാഃ |
 സേന്ദ്രാഃ ശ്രിതാ യദനുഭാവിതമാജമീഡ
 തേനാഹമദ്യ മുഷിതഃ പുരുഷേണ ഭൂമ്നാ || 13 ||

യദ്ബാന്ധവഃ കുരുബലാബ്ധിമനന്തപാര -
 മേകോ രഥേന തതര്യേഹമതാർയസത്ത്വം |
 പ്രത്യാഹൃതം ബഹു ധനം ച മയാ പരേഷാം
 തേജാസ്പദം മണിമയം ച ഹൃതം ശിരോഭ്യഃ || 14 ||

യോ ഭീഷ്മകർണഗുരുശൽയചമുഷ്യദഭ്ര -
 രാജന്യവർയരഥമണ്ഡലമണ്ഡിതാസു |
 അഗ്രേചരോ മമ വിഭോ രഥയുഗ്മപാനാ -
 മായുർമനാംസി ച ദൃശാ സഹ ഓജ ആർച്ഛത് || 15 ||

യദ്ദോഷ്ഷു മാ പ്രണിഹിതം ഗുരുഭീഷ്മകർണ -
 നപ്തൃത്രിഗർതശലസൈന്ധവബാഹ്ലികാദൈഃ |
 അസ്ത്രാൺയമോഘമഹിമാനി നിരൂപിതാനി
 നോ പസ്പൃശുർനൃഹരിദാസമിവാസുരാണി || 16 ||

സൗത്യേ വൃതഃ കുമാതിനാസ്ത്ഥദ ഈശ്വരോ മേ
 യത്പാദപദ്മമഭവായ ഭജന്തി ഭവ്യാഃ |
 മാം ശ്രാന്തവാഹമരയോ രമിനോ ഭൂവിഷ്ഠം
 ന പ്രാഹരൻ യദനുഭാവനിരസ്തചിത്താഃ || 17 ||

നർമാൺയുദാരരുചിരസ്ഥിതശോഭിതാനി
 ഹേ പാർഥ ഹേദ്വർജുന സഖേ കുരുനന്ദനേതി |
 സഞ്ജൽപിതാനി നരദേവ ഹൃദിസ്പൃശാനി
 സ്ഥർതുർലുഘ്വന്തി ഹൃദയം മമ മാധവസ്യ || 18 ||

ശയ്യാസനാടനവികത്ഥനഭോജനാദി -

ഷൈക്യാദ്യയസ്യ ഋതവാനിതി വിപ്രലബ്ധഃ |
സഖ്യഃ സഖേവ പിതൃവത്തനയസ്യ സർവം
സേഹേ മഹാൻമഹിതയാ കുമതേരഘം മേ || 19 ||

സോഹം നൃപേന്ദ്ര രഹിതഃ പുരുഷോത്തമേന
സഖ്യാ പ്രിയേണ സുഹൃദാ ഹൃദയേന ശൂന്യഃ |
അധ്വന്യുരുക്രമപരിഗ്രഹമംഗ രക്ഷൻ
ഗോപൈരസദ്ഭിരബലേവ വിനിർജിതോസ്ഥി || 20 ||

തദ്വൈ ധനുസ്ത ഇഷവഃ സ രഥോ ഹയാസ്തേ
സോഹം രഥീ നൃപതയോ യത ആനമന്തി |
സർവം ക്ഷണേന തദഭ്യുദസദീശരികൃതം
ഭസ്മൻ ഹുതം കുഹകരാദ്ധമിവോപ്തമുഷ്ടാം || 21 ||

രാജംസ്ത്വയാഭിപൃഷ്ടാനാം സുഹൃദാം നഃ സുഹൃത്പുരേ |
വിപ്രശാപവിമുഢാനാം നിഹ്നതാം മുഷ്ടിഭിർമിമഃ || 22 ||

വാരുണീം മദിരാം പീത്വാ മദോൻമഥിതചേതസാം |
അജാനതാമിവാൻയോൻയം ചതുഃപഞ്ചാവശേഷിതാഃ || 23 ||

പ്രായേണൈതദ് ഭഗവത ഈശ്വരസ്യ വിചേഷ്ടിതം |
മിഥോ നിഹ്നന്തി ഭൂതാനി ഭാവയന്തി ച യൻമിമഃ || 24 ||

ജലൗകസാം ജലേ യദ്വൻമഹാന്തോദന്ത്യണീയസഃ |
ദുർബലാൻബലിനോ രാജൻമഹാന്തോ ബലിനോ മിമഃ || 25 ||

ഏവം ബലിഷ്ഠൈർയദുഭിർമഹദ്ഭിരിതരാൻ വിഭുഃ |
യദുൻ യദുഭിരൻയോൻയം ഭൂഭാരാൻ സഞ്ജഹാര ഹ || 26 ||

ദേശകാലാർഥയുക്താനി ഹൃത്താപോപശമാനി ച |
ഹരന്തി സ്മരതശ്ചിത്തം ഗോവിന്ദാഭിഹിതാനി മേ || 27 ||

സൂത ഉവാച

ഏവം ചിന്തയതോ ജിഷ്ണോഃ കൃഷ്ണപാദസരോരുഹം |
സൗഹാർദ്ദേനാതിഗാഢേന ശാന്താസ്തീദ്വിമലാ മതിഃ || 28 ||

വാസുദേവാംഘ്ര്യനുധ്യാനപരിബൃഹിതരംഹസാ |
ഭക്ത്യാ നിർമമിതാശേഷകഷായധിഷണോർജുനഃ || 29 ||

ഗീതം ഭഗവതാ ജ്ഞാനം യത് തത് സംഗ്രാമമൂർധനി |
കാലകർമതമോരുദ്ധം പുനരധ്വഗമദ് വിഭുഃ || 30 ||

വിശോകോ ബ്രഹ്മസമ്പത്തയാ സംഹരിന്നദ്വൈതസംശയഃ |
ലീനപ്രകൃതിനൈർഗുൺയാദലിംഗത്യാദസംഭവഃ || 31 ||

നിശമ്യ ഭഗവൻമാർഗം സംസ്ഥാം യദുകുലസ്യ ച |
സ്വഃപമായ മതിം ചക്രേ നിഭൃതാത്മാ യുധിഷ്ഠിരഃ || 32 ||

പൃഥാപ്യനുശ്രുത്യ ധനഞ്ജയോദിതം
നാശം യദൂനാം ഭഗവദ്ഗതിം ച താം |
ഏകാന്തഭക്ത്യാ ഭഗവത്യധോക്ഷജേ
നിവേശിതാത്മോപരരാമ സംസൃതേഃ || 33 ||

യയാഹരദ് ഭൂവോ ഭാരം താം തനും വിജഹാവജഃ |
കണ്ടകം കണ്ടകേനേവ ദ്വയം ചാപീശിതുഃ സമം || 34 ||

യഥാ മത്ത്യാദിരൂപാണി ധത്തേ ജഹ്യാദ് യഥാ നടഃ |
ഭൂഭാരഃ ക്ഷപിതോ യേന ജഹൗ തച്ച കലേവരം || 35 ||

യദാ മുകുന്ദോ ഭഗവാനിമാം മഹീം
 ജഹൗ സ്വതന്വാ ശ്രവണീയസത്കമഃ |
 തദാഹരേവാപ്രതിബുദ്ധചേതസാ -
 മധർമഹേതുഃ കലിരൻവവർത്ത || 36 ||

യുധിഷ്ഠിരസ്തത്പരിസർപണം ബുധഃ
 പുരേ ച രാഷ്ട്രേ ച ഗൃഹേ തമാ്ജ്ഞനി |
 വിഭാവ്യ ലോഭാനൃതജിഹ്വഹിംസനാ -
 ദ്യധർമചക്രം ഗമനായ പര്യധാത് || 37 ||

സ്വരാട് പൗത്രം വിനയിനമാത്മനഃ സുസമം ഗുണൈഃ |
 തോയനീവ്യാഃ പതിം ഭൂമേരഭ്യുഷിഞ്ചദ് ഗജാഹ്വയേ || 38 ||

മമുരായാം തമാ വജ്രം ശൂരസേനപതിം തതഃ |
 പ്രാജാപത്യാം നിരൂപ്യേഷ്ടിമഗീനപിബദീശ്വരഃ || 39 ||

വിസൃജ്യ തത്ര തത് സർവം ദുകുലവലയാദികം |
 നിർമമോ നിരഹങ്കാരഃ സംഹരിന്നാശേഷബന്ധനഃ || 40 ||

വാചം ജുഹാവ മനസി തത്പ്രാണ ഇതരേ ച തം |
 മൃത്യാവപാനം സോത്സർഗം തം പഞ്ചത്വേ ഹൃജോഹവീത് || 41 ||

ത്രിത്വേ ഹുത്വാമ പഞ്ചത്വം തച്ചൈകത്വേജുഹോൻമുനിഃ |
 സർവമാത്മന്യജുഹവീദ് ബ്രഹ്മൺയാത്മാനമവ്യയേ || 42 ||

ചീരവാസാ നിരാഹാരോ ബദ്ധവാങ് മുക്തമൂർധജഃ |
 ദർശയന്നാത്മനോ രൂപം ജഡോൻമത്തപിശാചവത് || 43 ||

അനപേക്ഷമാണോ നിരഗാദശൃൺവൻബധിരോ യഥാ |
 ഉദീചീം പ്രവിവേശാശാം ഗതപൂർവാം മഹാത്മഭിഃ |
 ഹൃദി ബ്രഹ്മ പരം ധ്യായന്നാവർത്തേത യതോ ഗതഃ || 44 ||

സർവേ തമനു നിർജഗ്മുർഭ്രാതരഃ കൃതനിശ്ചയാഃ |
കലിനാധർമ്മമിത്രേണ ദൃഷ്ട്വാ സ്പൃഷ്ടാഃ പ്രജാ ഭൂവി || 45 ||

തേ സാധുകൃതസർവാർഥാ ജ്ഞാത്വാത്മനികമാത്മനഃ |
മനസാ ധാരയാമാസുർവൈകുണ്ഠചരണാംബുജം || 46 ||

തദ്യാനോദ്രിക്തയാ ഭക്ത്യാ വിശുദ്ധധിഷണാഃ പരേ |
തസ്മിൻ നാരായണപദേ ഏകാന്തമതയോ ഗതിം || 47 ||

അവാപുർദുരവാപാം തേ അസദ്ഭിർവിഷയാത്മഭിഃ |
വിധുതകൽമഷാസ്ഥാനേ വിരജേനാത്മനൈവ ഹി || 48 ||

വിദുരോപി പരിത്യജ്യ പ്രഭാസേ ദേഹമാത്മവാൻ |
കൃഷ്ണാവേശേന തച്ചിത്തഃ പിതൃഭിഃ സ്വക്ഷയം യയൗ || 49 ||

ഭ്രൂപദീ ച തദ്യജ്ഞായ പതീനാമനപേക്ഷതാം |
വാസുദേവേ ഭഗവതി ഹ്യേകാന്തമതിരാപ തം || 50 ||

യഃ ശ്രദ്ധയൈതദ് ഭഗവത്പ്രിയാണാം
പാണ്ഡയാഃ സുതാനാമിതി സമ്പ്രയാണം |
ശൃണോത്യലം സ്വസ്ത്യയനം പവിത്രം
ലബ്ധ്വാ ഹരൗ ഭക്തിമുപൈതി സിദ്ധിം || 51 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പ്രഥമസ്കന്ധേ പാണ്ഡവസ്വർഗാരോഹണം നാമ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||